

Література

1. Дугінець В.В. Основні напрями розвитку міжнародного аутсорсингу в світовій економіці. [Електронний ресурс] / В.В. Дугінець – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_1/tom1/249.pdf

2. Нагорна О. В. Особливості використання аутсорсингу: міжнародний досвід та вітчизняна практика/ О. В. Нагорна// Кримський економічний вісник.- 2013.-Ч.2.- С.29-32.

УДК 339.923 : 001.895 : 334 : 061.1ЄС

Федірко Олександр Анатолійович
доцент, кандидат економічних наук,
В.о. завідувача кафедри європейської інтеграції,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
alexfedirko@yahoo.com

РЕГІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ ФАБРИКИ ЯК РІЗНОВИД СТАРТАП-АКСЕЛЕРАТОРІВ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ: ДОСВІД ЄС

Анотація. Розкрито сутність та функції регіональних інноваційних фабрик як нової форми технологічних парків, зорієнтованої на формування компетенцій підприємців-новаторів, стартаперів та креативних осіб. Доведено високу ефективність функціонування даних моделей у скандинавських країнах-учасниках ЄС.

Формування у глобальних масштабах економіки, базованої на знаннях, висуває на передній план проблематику дослідження ефективних форм і методів організації державно-приватного партнерства у сфері інноваційної діяльності. Сучасні інноваційні моделі колаборації держави, бізнесу та академічних установ перетворилися на справжні магніти для міжнародних інвестицій та найбільш креативних працівників світу. Так, у Франції, зокрема, в столичному регіоні Іль-де-Франс сконцентровано 48 % зайнятих в сфері науки, у Великобританії 40 % загальної кількості наукових співробітників працюють в Лондоні та його передмісті, в італійському Мілані зосереджено 33 % наукових працівників, в Іспанії у Мадриді та у Барселоні – 32 % та 29 % відповідно [4, с. 16]. Все це обумовлює посилення уваги як теоретиків-економістів, так і практиків-підприємців до сучасних ефективних форм і моделей розвитку інноваційної бізнес-діяльності.

Динамічні зміни у сучасному бізнес-середовищі обумовлюють виникнення нових типів спеціалізованих посередницьких інституцій, які все менше потребують їх ініціювання з боку національних та регіональних органів державного управління. Досвід скандинавських країн-членів ЄС засвідчив високу ефективність такої інституційної моделі, як регіональна інноваційна фабрика, що за М. Рауніо, М. Каутонен та Й. Саарінен ідентифікується як новий етап розвитку технопарків з властивими йому характерними особливостями (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика наукових парків та регіональних інноваційних фабрик

Наукові парки зорієнтовані на ...	Регіональні інноваційні фабрики зорієнтовані на ...
<ul style="list-style-type: none"> • організації: дослідницькі університети, наукоємні компанії; • створення знань: НДДКР, ПІВ*; • наукові дослідження для ринку, інновації, які базуються на науці; • закриті інновації, ексклюзивність; • формальну колаборацію та 	<ul style="list-style-type: none"> • окремі творчі особи та колективи: студентів, фрілансерів, молодих підприємців; • формування компетенцій: навчання, тренування; • інтерактивні, проблемно-орієнтовані інновації, що базуються на практичному підприємницькому досвіді; • відкриті інновації, залучення усіх зацікавлених

юридичні контракти; • організацію інноваційної діяльності; • заснування бізнесу на основі науково-технологічної діяльності.	сторін; • цінності місцевих громад, з певним договірно-правовим супроводом; • «організований хаос»; • інновації з творчим експериментуванням.
---	--

Примітки: ПІВ – права інтелектуальної власності; НДДКР – науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки.

Джерело: складено на основі [5, с. 18]

Таким чином, регіональні інноваційні фабрики представляють сучасний етап розвитку технологічних парків, ключовими ознаками яких, на відміну від традиційних технопарків, є відкритість до взаємодії із зовнішніми, особливо іноземними, партнерами; фокусування на креативних персоналіях, а не на організаціях; розвиток інноваційних компетенцій фахівців, а не суто комерціалізація нових наукових розробок.

Переважна більшість інструментів інноваційної політики в країнах ЄС зосереджена на інтернаціоналізації науки, а не бізнесу [3, с. 28], хоча компанії стикаються з труднощами в інтернаціоналізації частіше, ніж науково-дослідні інститути [1, с. 63]. Відтак фундаментальним завданням інноваційних фабрик є підвищення компетентності підприємців-новаторів шляхом передачі виробничого досвіду у бізнес-інкубаторах, «стартап-акселераторах» та навчання на спеціальних університетських освітніх програмах. У якості наставників-менторів запрошуються представники компаній-замовників інноваційних технологій, венчурних інвесторів, «бізнес-ангелів», або організацій, які підтримують молодих підприємців. На відміну від бізнес-шкіл та академічного середовища в цілому регіональні інноваційні фабрики зорієнтовані на формування практичних, а не теоретичних компетенцій, через навчання молоді на робочому місці у контексті конкретних інноваційних проектів під керівництвом досвідчених фахівців [5, с. 20].

В основу функціонування інноваційних фабрик покладена відкрита модель інноваційного процесу, яка передбачає залучення максимальної кількості зацікавлених сторін: інноваційних компаній, які діляться своїми творчими ідеями; бізнес-інкубаторів та стартап-акселераторів, які надають фасилітаційні послуги; університетів, які пропонують талановитих студентів; дослідників, інвесторів, агенцій регіонального та міського розвитку, які найчастіше надають сприятливі умови для оренди приміщень, а також різного роду інноваційних спільнот та спільнот практиків, що формуються навколо певних технологій, проектів або регіонів [5, с. 24].

Схема колабораційної взаємодії в межах інноваційних фабрик, враховуючи досвід однієї з таких фабрик – «Демола» [2], включає кілька етапів:

- замовлення компанією, яка має ризиковану нову ідею, аутсорсингових послуг з розробки прототипу у регіональній інноваційній фабриці;
- регіональна інноваційна фабрика здійснює комплексне оцінювання концепції та формалізує її у вигляді інноваційного проекту;
- для вирішення інноваційного завдання формується міждисциплінарна команда студентів з різних вузів;
- між виконавцями (студентами) та замовником (компанією) укладається контракт на розвиток інноваційної концепції, в якому обов'язково визначаються умови захисту прав на інтелектуальну власність та терміни виконання проекту;
- здійснення розробки концепції (як правило від 3 до 8 місяців) за підтримки фабрики та компанії-замовника, а також тестування прототипу потенційними користувачами;
- підсумкова демонстрація концепції або прототипу студентською командою розробників з подальшим оцінюванням проекту та укладанням ліцензійних угод між сторонами.

Важливо зауважити, що вищенаведена схема колаборації має ряд позитивних екстерналій, оскільки переваги інноваційної розробки не обов'язково мають належати лише компанії-замовниці такої розробки, оскільки студентська команда може використати

розроблений нематеріальний актив для створення стартапу у випадку, якщо замовник не бажає придбати ліцензію на права інтелектуальної власності. Крім того, студенти можуть отримати престижну роботу як визнання їхнього винахідницького таланту [5, с. 26].

Отже, ускладнення сучасних інноваційних систем обумовлює вдосконалення їх інституційної структури, формування специфічних інституцій технологічної колаборації, які забезпечують взаємовигідну співпрацю між приватними та державними суб'єктами інноваційної діяльності на постійній основі. Врахування потреб інституціалізації інноваційного розвитку формує фундамент ефективної інноваційної політики, що дозволяє досягати синергетичних ефектів у процесі локального інноваційного розвитку.

Література

1. Competitiveness through internationalization. Evaluation of means and mechanisms in technology programs : [Technology Program Report 10/2004] / [K. Halme, T. Lemola, S. Kanninen et al.]. – Helsinki: Tekes, 2004. – P. 63.
2. Demola Tampere [Електронний ресурс] / Newfactory. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.newfactory.fi/demola/>
3. Izsak K. Innovation Policy in 2012. Challenges, Trends and Responses [Produced under the Specific Contract for the Integration of the INNO Policy TrendChart with ERAWATCH (2011–2012)] / K. Izsak, E. Griniece. – Brussels: European Commission, Technopolis Group, 2012. – P. 28.
4. Koschatsky K. The Regionalization of Innovation Policy in Germany / Knut Koschatsky. – Karlsruhe: Fraunhofer Institute, 2000. – 28 с.
5. Raunio M. Models for International Innovation Policy: Transnational Channels and Regional Platforms. Fostering Globalizing Innovation Communities in Finland and Abroad / Mika Raunio, Mika Kautonen, Jukka P. Saarinen. – Tampere: Research Centre for Knowledge, Science, Technology and Innovation Studies (TaSTI), 2013. – P. 18.